

Waarschuwing tegen het kwaadspreken.

<https://hdl.handle.net/1874/352296>

4
WAARSCHUWING

TEGEN HET

KWAADSPREKEN.

Te ROTTERDAM,

bij NICOLAAS CORNEL,

Drukker van Nederlandsch Zendeling-Genootschap;

1826.

No. XXXVI.

WAAARBOCHUWING

TOEGEVEN

KWAAADSPREKEN

TE WOLVENBUIZEN

DE WOLVENBUIZEN

DE WOLVENBUIZEN

1710

DE WOLVENBUIZEN

VOORBERIGT.

Gecommitteerden bij het Nederlandsch Zendeling Genootschap, tot het opstellen, verzamelen en uitgeven van kleine Stukjes, ter bevordering van Evangelische kennis en Godzaligheid, ook bij mingeoefenden; namelijk
R. J. VAN DER MEULEN, B. VAN
MARKEN, J. CLARISSE, A. L. M. Phil.
en Theol. Doct. en Prof. A. DE VRIES,
L. EGELING en J. C. VORSTMAN,
★
Pre-

Predikanten te Amsterdam, te Hoorn, te Leijden en te Rotterdam, overeenkomstig hun Ambt en Beroeping, dat oogmerk gaarne willende bevorderen, en in uitzigt op des Heeren medewerkenden zegen, bieden het nevensgaande Stukje hunnen Landgenooten aan, erkennende intusschen geene Uitgave voor echt, dan welke door eenen hunner, of door den Drukker dezes, onderteekend is.

J. C. Vorsterman

WAARSCHUWING

TEGEN HET

KWAADSPREKEN.

Er heerschen in de zamenleving vele ondeugden en verkeerdheden, welke onder Christenen niet behoorden plaats te hebben, en ten eenemaal tegen de Liefde, de hoofdwet des Christendoms, strijden. — Onder deze beslaat eene voorname plaats het *Kwaadspreken* van zijn medemensch. Beluister de gesprekken van bureu, die met elkander een praatje houden; kom in de gezelschappen, en hoe dikwijls loopt niet het gesprek over anderen, over hunne wezenlijke of verzonnene gebreken? Is er een kwaad, dat veel onheil sticht, veel twist en verwijdering voortbrengt, en onzen evenmensch menigmaal benadeelt, het is dit: „Niemand dan, die dit Boekje „in handen krijgt, legge het ongelezen weg, „en denke: dat gaat mij niet aan, ik ben „geen Kwaadspreker; want ik verzeker u: „als gij het met ernst en aandacht zult gelezen, „zen

„zen hebben, zult gij anders oordeelen, en
 „gave God, dat velen van dit zedelijk ge-
 „brek door dit eenvoudig geschrift genezen
 „wierden! dan zal de Schrijver van hetzelfde
 „zijn arbeid, daaraan besteed, rijkelijk be-
 „loond zien.”

Om u tegen het Kwaadspreken te waar-
 schuwen moet ik u met den *aard* en de *Natuur*
 van deze Ondeugd vooraf bekendmaken, op-
 dat gij weten moogt, waar zij in bestaat,
 wat er al toe kan gebragt worden; terwijl
 u ook over de *bronnen*, waaruit zij voort-
 komt, over de *algemeenheid* van dit Kwaad,
 en de *middelen daartegen* vervolgens zal on-
 derhouden.

Wat al Kwaadspreken is.

Menig een, die dit Boekje in handen krijgt,
 kent welligt deze Ondeugd niet in alle hare
 uitgestrektheid; ik oordeel het daarom nood-
 dig u al aanstonds met dezelve grondig be-
 kend te maken, opdat een ieder het moge
 inzien en bekennen, dat hij er niet geheel
 vrij en zuiver van is.

Kwaadspreken is in het algemeen; want
 neer

neer men de geruchten of berigten van de gebreken zijner Medemenschen of van ondeugden, waaraan zij zich zouden vergrepen hebben, los weg en zonder genoegzamen grond verspreidt, en vertelt. — Gij hebt, bij voorbeeld, van een of ander uwer Medemenschen hooren zeggen, dat in hem eene fout of gebrek is; of dat hij zich aan dit of dat heeft schuldig gemaakt, en gij verbreidt zulks zonder dat gij weet, of het waar is, op een enkel hooren zeggen, dan zijt gij een Kwaadspreker; doch het is geen Kwaadspreken, wanneer gij, daartoe geroepen of daartoe genoodzaakt zijnde, van de gebreken, die anderen *wezentlijk* bezitten, getuigenis geeft; alleen wachte men zich dan, om die gebreken op geenerlei wijze te vergrooten. Zelfs dan kan men zeggen, dat iemand Kwaad gesproken heeft, wanneer hij de *wezentlyke* gebreken van anderen zonder *dringende* redenen verspreidt; hij heeft zich in zulk een geval immers aan onbedachtzaamheid en liefdeloosheid schuldig gemaakt? — De Kwaadspreker verspreidt berigten van de gebreken van anderen, of kent hun ondeugden toe op enkel vermoeden of hooren zeggen; hij tijgt

A 2

hun

hun soms gebreken aan, welke zij in het geheel niet hebben; hij stelt die ten minste veel grooter voor, dan zij zijn; of hij vertelt het Kwaad van zijnen Evenmensch zonder grond, met oogmerk om hem te benadeelen.

De Kwaadsprekenheid kan men onderscheiden in *grovere* en *fijnere*. — De *groven* Kwaadsprekenheid verspreidt zonder eenige bescheidenheid *nadeelige* berigten van een ander, — de *fijnere* Kwaadsprekenheid daarentegen vertoont zich dikwijls enkel door gebaarden en door een bedenkelijk stilzwijgen, als het goede van een ander verhaald wordt — soms ook door het voorkomen aan te nemen, als of men veel meer wist dan men kon en wilde zeggen, waardoor men allerlei soort van schadelijke verdenkingen omtrent den genen, van wien men spreekt, doet geboren worden. — De meeste Kwaadsprekers in het dagelijksche leven behooren tot de eerste soort, de laatste echter, de *fijnere*, zijn de listigste, hatelijkste en verachtelijkste.

De Kwaadsprekenheid heeft ook verschillende *trappen*. — De laagste is: de *bemoedialige Praatzucht* of de gewoonte, om zich met

de onbeduidendste berigten, welke het dagelijks gerucht verspreidt aangaande onze Medemenschen, bezig te houden, en dezelve door ontrouwe navertellingen nog meer te vervalschen. — Gevaarlijker en op een hooger trap in dat Kwaad zijn die Kwaadsprekers, die men gewonelijk *Oorblazers* noemt, en zich daarin van de anderen onderscheiden, dat zij *heimelijk*, en, zoo zij het noemen, *in vertrouwen* nadeelige berigten of geruchten aangaande hun Evenmensch, zelfs wel van een Vriend of Vriendin, aan anderen mededeelen, waardoor niet zelden veel verwarring en oneenigheid gesticht wordt. — De hoogste trap van Kwaadsprekenheid is het eigenlijk *lasteren*, en bestaat in de gewoonte, om aan anderen geheel verdichte gebreken of ondeugden aan te tijgen met het boosaardig oogmerk, om hen daardoor te benadeelen.

Waaruit deze Ondeugd al voortkomt.

Nu weet gij, wat Kwaadspreken is; het is noodig, om deze Ondeugd recht te kennen, dat wij ook de *bronnen* opsporen, waar uit

dezelve voortvloeit. — Deze zijn zeer onderscheiden; de eene veel vuiler en stinkender, dan de andere — Meestal komt het Kwaadspreken voort uit *Praatzucht*; en dit is de minst vuile bron van deze Ondeugd. In gezelschappen, waar het aan stof ontbreekt tot nuttig onderhoud (en dit heeft in de meeste gewone gezelschappen plaats) wordt het gesprek gaande gehouden door verhalen van hetgeen men gehoord heeft; en zoo gaat deze en gene van bekende of stadgenooten over de tong. De enkele begeerte om wat mede te praten, om aan den een of ander van het gezelschap te behagen, ja zelfs om het gesprek niet te doen verflauwen, maakt van menig een een verbreider van het kwaad gerucht zijnes Naasten. Op plaatsen, waar Ledigloopers zamenscholen, of op de straten en aan de huizen, waar men met elkander een buurpraatje houdt, is Achterklap en Laster een bijna onontbeerlijk middel, om ledige uren te vervullen, of om elkander te onderhouden.

Nu en dan komt het Kwaakspreken voort uit verborgen *Hoogmoed* en *Eigenliefde*. Als wij van anderen iets kwaads hooren en dat

verbreiden en wijd uitmeten, smaakt onze Eigenliefde het zoet van eene kleine zegepraal en heimelijk verheffen wij ons boven hem, wiens gebreken of misslagen wij verbreiden; menig een meent daardoor zijne eigene gebreken en misslagen te verhelen en te bemantelen; en men gevoelt niet zelden eene zekere zelfsvoldoening, wanneer wij de gebreken van anderen wijd kunnen uitmeten. — Deze bron is vuiler dan de andere, dewijl zoo de goede naam van onzen Medemensch aan verderfelijke Eigenliefde wordt opgeofferd en de Liefde des Naasten met de daad verloochend wordt.

Nijd en *Afgunst* is ook niet zelden de bron van laster en achterklap. — Hoe dikwijls doet de voorspoed of de opgang van onzen Medemensch de Kwaadsprekende tong ontbranden! men kan dien voorspoed niet met goede oogen aanzien, dien opgang niet verdragen, en wat doet men? men verbreedt zijn kwaad gerucht, of men verzint een of ander, dat men hem aantijgt, om hem bij anderen zijn goeden naam te benemen en dienvoorspoed en opgang, ware het mogelijk, te stuiten; het was die vuile bron, welke op den

heiligsten en deugdzaamsten der Menschen, onzen gezegenden en heerlijken Verlosser JESUS CHRISTUS, zoo veel laster deed uitbraken; en hoe menig een is vóór en na Hem hiervan niet het slagtoffer geworden in onderscheidene kringen der Maatschappij? *Nijd* en *Afgunst* heeft ten allen tijde menig een de kroon van het hoofd gestooten, menig eens goeden naam bezwalkt en zijn opgang gestuit. — En zal ik spreken van het schandelijk *Eigenbelang*: o! hoe menigmaal baart dat ook Kwaadsprekenheid! Als men zijn eigen voordeel of bevordering zoekt, is niets gewoner, dan zijnen mededinger in een ongunstig licht te plaatsen en anderen tegen hem in te nemen; en wat is daartoe gereeder middel, dan Kwaadspreken en Lasteren? Als men iemands genegenheid uitsluitend wenscht te bezitten, tracht men anderen, zoo veel mogelijk, uit zijn hart te verdringen; en welk is daartoe een gereeder middel, dan hen in een ongunstig licht te plaatsen en hun goeden naam te bekladden? Als men anderen in iemands vriendschap die plaats ziet innemen, die wij gaarne zelve wilden bekleeden, verlangen wij, dat zij in een

kwaad

kwaad blaadje bij hem komen, en de gelegenheid, om daartoe mede te werken is dan dikwijls welkom en leidt tot het verbreiden van het kwaad gerucht van onzen Naasten.

Er is nog eene bron der Kwaadsprekenheid, van welke ik moet gewagen en die niet de minst vuile van alle is. — Ik bedoel de *Wraakzucht* en *Verbittering*. — Er zijn er maar al te velen van zulk eene boosaardige gemoedsgesteldheid, dat zij, om hunne bitterheid te koelen, of vermeende beledigingen te wreken, hun Evenmensch door Kwaadspreken van hunne eer en goeden naam trachten te berooven, en die zich verblijden, als zij dit oogmerk bereiken mogen en anderen tegen hem hebben opgezet en ingenomen. — Hoe menig een is uit Wraakzucht eene prooi des Lasters geworden! Is niet wel eens een braaf Vorst en Regent uit die vuile bron voor een Landverrader — eene eerlijke Vrouw voor eene eerloze — een zedig Meisje voor eene ligtekooi — een eerlijk Man voor een Schurk uitgemaakt? Dat de Geschiedenis spreke!

Nu kent gij, die dit Boekje lezen zult, de bronnen, waar uit het Kwaadspreken, waar tegen ik u wilde waarschuwen, doorgaans

voortkomt, en ach! ware het eene Ondeugd, die zelden in de zamenleving plaats had!

Algemeenheid van dit Kwaad.

Maar is er eene Ondeugd, die algemeen in zwang is, het is deze. Velerlei zijn de grove Ondeugden, die wij onder ons aantreffen; wij zien Dronkaards, Onkuischen, Brassers en Zwelgers, Gierigaards, Oneerlijken en Dieven onder de Christenen; maar niets is zoo in zwang, als het Kwaadspreken; het is tot alle standen en kringen der Zamenleving doorgedrongen; onder het beschaafde en min beschaafde deel onzes Volks heerscht deze Ondeugd; zij is maar van weinige Gezelschappen geheel uitgesloten en maakt niet zelden de levendigheid derzelve uit; en hoe zeer alle Menschen zich vereenigen, om de Kwaadsprekenheid als iets hatelijks te brandmerken, er zal echter bezwaarlijk iemand gevonden worden, die zich aan dezelve in eene mindere of meerdere mate nimmer schuldig maakt. — Gaat alle kringen door, en gij vindt eene menigte Kwaadsprekers; en hoe is het in den kring van ulieden, die dit Boekje

je in handen krijgt en leest. — Gij hebt uw zoogenaamd kransje, of komt op een kopje thee of koffij bij elkander; of gij verleent elkander een praatje aan uwe stoep of voor uw huis; komt het gesprek niet al spoedig op dezen of genen? is het niet doorgaans: hebt gij dat of dat al gehoord van dien of dezen, welke genoemd worden? en wordt niet op deze wijze het kwaad gerucht van onzen Medemensch al spoedig verbreid? en is dat kwaad zelfs niet doorgedrongen bij anders brave en Godsdienstige Menschen? kan men wel zeggen, dat afkeer van Laster en Kwaadsprekenheid hun kenmerk is, gelijk het behoort te zijn, waardoor zij zich van anderen onderscheiden? of ontmoet men niet bij velen derzuiken nog eene neiging, om het kwaad van hunnen Evenmensch, van anderen, te hooren of zelve te verbreiden? kan men wel loochenen, dat dit kwaad ook in de bijeenkomsten van dezen is doorgedrongen en dat men zich ook daar dikwijls meer bezig houdt met de gebreken van zijnen Naasten, dan met zijne eigene en derzelve verbetering? En hoe algemeener vertoont zich deze Ondeugd nog, als wij in aanmerking

nemen, dat zij zoo wel *lijdelijk* als *dadelijk* kan gepleegd worden; dat men ook *zwijgende* kan Kwaadspreken; komt u dit vreemd voor, denkt dan, dat hij, die het kwaad van een ander *met genoeg* hoort verhalen, terstond de medepligtige wordt van hem, die het verbreidt.

Mogt een ieder, die dit leest, nu ook tot zich zelven inkeeren en bij zich zelven onderzoeken, of hij ook niet wel aan Kwaadsprekenheid in een of ander opzigt schuldig staat, of hij zijne tong wel altoos bewaard heeft en bewaart voor deze Ondeugd? ach! wie, die zijne hand in zijnen boezemsteekt, zal er die niet melaatsch uithalen? Dat niemand zijne schuld ten aanzien van deze Ondeugd verbloeme of ontkenne! wat voordeel zal u dit geven, dan dat gij u gerust steldet, daar gij u behoortet te ontrusten, en de waarschuwing tegen dat Kwaad niet ter harte naamt, daar zij voor u zoo hoogst gewigtig is? Komt lieve Medemenschen en Mede Christenen! ik wilde u zoo gaarne van deze Ondeugd afbrengen en ook daardoor aan de behoudenis uwer Zielen arbeiden — Het is toch een kwaad, dat gij niet als ligt en verschoonelijk moct

beschouwen, gelijk veelal geschiedt, maar dat met uwe rust en uw geluk meer of min in verband staat; merkt op en behartigt toch hetgene ik u nu wil voorhouden, om u tegen dit kwaad te waarschuwen en daarvan af te wennen; en God, bidde ik, make mijne poging daartoe vruchtbaar, om eene zeer schadelijke Ondeugd onder ons te vermindern!

Redenen, die ons van het Kwaadspreken moeten afschrikken.

Wacht U van het Kwaadspreken; want de Christelijke Leer, waarin JESUS CHRISTUS en Zijne Apostelen ons leert, wat goed is, verbiedt het uitdrukkelijk. *Broeders!* zoo lezen wij Jac. 4: vs. 11., *spreekt niet kwalijk van elkander; die van zijnen Broeder kwalijk spreekt, en hem veroordeelt, die spreekt kwalijk van en veroordeelt de Wet.* Elk toch, die van zijnen Broeder kwaad spreekt, spreekt de Wet der Liefde tegen en veroordeelt de zelve, als niet goed. Hoezeer ijvert ook deze zelfde Apostel, Hoofdstuk 1: 26 van zijnen Brief, tegen alle misbruik der *tong*; hetwelk

vooral ook plaats heeft in het Kwaadspreken; wij hooren hem daar verklaren: *Indien iemand onder U denkt, zich verbeeldt en voor geeft, dat hij Godsdienstig is, en zijne tong niet in toom houdt, diens Godsdienst is ijdel.* Wat hij zich ook moge verbeelden en van zichzelvendenken, zijne Godsdienst verdient den naam van Godsdienst niet; dezelve is enkel schijn zonder wezen, en beteekent niets. En niets is duidelijker dan dit; het niet in toom houden van de tong, en om dezelve tot Kwaadspreken te misbruiken, is met het denkbeeld van Godsdienst in het algemeen, en in het bijzonder met het geloof aan het Euangelie, en met de Liefde des Naasten, onbestaanbaar.

Vooreerst: Met het denkbeeld van Godsdienst in het algemeen. — Wat is Godsdienst? Daarvan hebben de meeste Menschen geene duidelijke begrippen. Gij meent mogelijk dat gij Godsdienstig zijt, als gij dagelijks uw Gebed doet, en des Zondags ter Kerk gaat. Maar gij bedriegt u; dit een en ander behoort wel tot een Godsdienstig leven, en is hulpmiddel om de Godsdienst des harten te bevorderen, maar het maakt het

het wezen van de Godsdienst niet uit. Godsdienst bevat in zich vereering van God, met het hart, met den mond en met daden, overeenkomstig Zijnen geopenbaarden wil, welke aan ons is bekend geworden. Maar hij nu, die van zijn Evenmensch kwaad spreekt, tegen de bevelen van God, vereert die God met zijnen mond, of ont-eert hij Hem? Van daar ook, dat in den 15^{en} Psalm onder de hoedanigheden van een opregt en waarlijk Godsdienstig Israëliet, ook deze genoemd wordt, dat hij *met zijne tong niet achterklapt*.

Het Kwaadspreken is ook onbestaanbaar met het Geloof aan het Euangelie. Immers, Geloof aan het Euangelie sluit niet alleen in zich Geloof aan de Leer, de beloften en bedreigingen van hetzelfde; maar ook een aannemen, goedkeuren en opvolgen van deszelfs bevelen; men beperkt het Geloof binnen te enge grenzen, wanneer men er dat van uitsluit, althans het niet houdt voor een onafscheidelijk gevolg van hetzelfde. Maar nu heb ik u straks getoond, dat in het Euangelie het Kwaadspreken verboden wordt, en derhalve kan deze Ondeugd met het

het opregt Geloof aan het Euangelie niet bestaan.

Evenmin is het bestaanbaar met de Liefde des Naasten, het Hoofdgebod van het Euangelie. Oordeelt zelve; als gij het kwaad gerucht van uwen Evenmensch verbreidt, en kwaad van hem spreekt, verraaft zulks geene liefdeloosheid? Of wat verklaart Paulus, 1 Kor. 13, in die schoone beschrijving van de Liefde, welke gij daar vindt, en welke ik u aanrade om dikwijls te lezen; gij vindt daar, onder andere gezegdens aangaande de Liefde: *zij denkt geen kwaad*, veelmin dat zij kwaad zou spreken; en verder: *zij bedekt alle dingen*, veel min dan, dat zij het kwaad gerucht van den Naasten verbreiden of uitmeten zoude.

Wacht u van het Kwaadspreken, want gij vertreedt daardoor dien regel van algemeene billijkheid, welke ons door JESUS is ingescherpt, en welke gegrond is in eene betamelijke Zelfsliefde; gij leest die Matth. 7: vs. 12. *Al wat gij wilt dat u de Menschen zullen doen, doet gij hun ook alzo.* Een regel, welke in zich sluit: alles wat gij met uw oordeel over regt en billijkheid, en be-

stuurd

stuard door eene betamende zelfsliefde aanmerkt als eene misdaad, van welke gij wenscht, dat men zich ten uwenaanzien onthoude, veroorloof u zulks ook niet omtrent iemand uwer Medemenschen. Maak nu hiervan de toepassing op de Ondeugd, tegen welke ik u waarschuw, en van welke ik u zoo gaarne wilde terug brengen. Hoe neemt gij het op? hoe staat het u aan, als gij het voorwerp van den laster en der Kwaadsprekenheid zijt bij uwe Medemenschen? als men u in gezelschappen over de tong laat rijden? dat behaagt u immers niet? dat is u immers onaangenaam? als het u ter ooren komt zijt gij gemelijk, en neemt het dikwijls zeer euvel op. Maar, indien gij dan niet wilt, dat anderen u lasteren en kwaad van u spreken, dan moet gij het ook niet doen van uwe Naasten; de inspraak der zelfsliefde vordert van u, uwe tong van dit kwaad te bewaren en dezelve daartegen te bedwingen.

Wacht u van het Kwaadspreken, daar het *allerschadelijkt* is. Ik wil u de heillooze gevolgen er van voorhouden, en let toch wel op, om van hetzelfde een afkeer te krijgen. Welk een verdriet en schade doet men door

Kwaadspreken zijnen evenmensch aan! Elk uwer stelt immers prijs op de achting van, en op een goeden naam bij anderen? het bezit daarvan is ons een wezenlijk genot; het gemis er van eene zeer wezenlijke kwelling, die men wel ontveinzen, maar waarvan men zich bezwaarlijk ontslaan kan; en die kwelling wordt door den Kwaadspreker veroorzaakt; ook den onschuldigen ontrooft hij wel eens zijn goeden naam, en doet hem verdriet aan. Aan de achting en een goeden naam bij de Menschen zijn ook wezenlijke voordeelen verbonden. *Een goede naam,* zegt Salomo, *is beter dan olie,* die in het Oosten zeer heilzaam en voordeelig is, om het heilzame en voordeelige er van aan te duiden. Maar hoe menig een zag zich door eene kwaadsprekende tong verstoken van voordeelen, bedeelingen en giften, waarop hij billijke aanspraak mogt maken! De beet eenes Adders is inderdaad niet vergiftiger, dan de vuile zwadder der Kwaadsprekheid.

Wilt gij, dat ik het gezegde door voorbeelden uit de gewijde Geschiedenis bevestig; denk dan aan den braven *Josaf,* die
door

door de lasterende tong van *Potifar's* Vrouw, van de genoegens en voordeelen, welke hij aan het Huis van zijn Heer genoot, beroofd werd en in den kerker kwam; — aan *David*, wien, door het Kwaadspreken en lasteren zijner vijanden, aan het hof van *Saul* zooveel verdriet werd berokkend, en die daardoor in groote ongelegenheid geraakte; — en vooral aan onzen Heer JESUS CHRISTUS, wiens eer door de tong zijner Vijanden zoo schandelijk bezwakt werd, wien de vurigste pijlen des lasters troffen, en die daardoor zoo zeer werd tegengewerkt, in het bereiken van het oogmerk zijner komst op Aarde, de verlichting en teregtbrenging zijner tijdgenooten; ja zelfs onschuldig aan veel smaad, en hoon, en eindelijk aan den dood ten prooi werd.

En welk een nadeel veroorzaakt de Kwaadsprekenheid in de Maatschappij! welk een wantrouwen wordt er niet door dezelve verwekt omtrent hen, die het voorwerp der kwaadsprekenden tong zijn, en daardoor de nuttige invloed dikwijls verhinderd, welken zij hadden? Gij hoort bij voorbeeld eenen Leeraar, dien gij hoogachtet, van wiens dienst gij met nut gebruik maaktet,

door de kwaadsprekende tong een of ander ten laste leggen, dat met allen schijn, dat het waarheid is, u gezegd wordt, verwekt zulks niet maar al te dikwijls een kwaad vermoeden, hetwelk u hindert als gij hem hoort, en dat u berooft van de stichting, welke gij te voren van zijnen dienst hadt? Gij hoort van een Overheidspersoon een kwaad gerucht verbreiden, hindert u dat niet in het vertrouwen, in den eerbied, welke gij hem schuldig zijt? Hoe menigmaal is niet de vriendschap gekrenkt en verbroken, de rust van Familiën gestoord door dit kwaad! Hoe veel verwarring en tweedragt is er niet door verwekt in de zamenleving! Hoe dikwijls heeft de laster brave Vorsten getroffen, waardoor onrust onder de Volken is gesticht, welke in de gevolgen heilloos was! De geschiedenis van ons Vaderland, ook in de laatste vijftig jaren, levert daarvan de bewijzen op. Gij denkt hier welligt aan den braven Stadhouder *Willem den Vijfden*, en den ongelukkigen invloed, welchen de laster, op dien Vorst geworpen had, en aan de tweedragt onder ons Volk, die zulke heillooze gevolgen gehad heeft.

Wacht u van het Kwaadspreken, omdat gij uzelfen daardoor in dit leven schade en nadeel toebrenkt. Het is immers natuurlijk, dat de Kwaadspreker bij weldenkende Menschen en bij hem, van wien hij kwaad spreekt, wanneer het dezen ter ooren komt, zijne achting verliest; dat hij zich den haat en het mistrouwen van dezen op den hals haalt? — Of wie is er, die eenigzins wel denkt, of wiens goede naam schandelijk wordt aangerand, die niet den Kwaadspreker, wanneer hij hem bekend wordt, veracht en wantrouwt? en hoe dikwijls is zulks nadeelig voor zijn tijdelijk belang, en berooft hij zich van voordeelen, welke hij welligt anders zou genieten hebben! Hoe menigmaal brengt ook de Kwaadspreker zichzelfen in verlegenheid en in een strik, waaruit hij zich niet dan door leugen en bedrog weet te redden! Hebt gij het niet wel eens gezien, of zelve ondervonden? het kwam uwen Evenmensch ter ooren, dat gij dit of dat van hem gezegd had; gij werdt geroepen, om dat waar te maken en uw gezegde met bewijzen te staven. of hoe verlegen stondt gij toen! moest gij u niet met allerlei uitvlugten en uitwijken

behelpen, leugen op leugen stapelen, om u te redden; en niet wel eens de toevlugt tot laagheden nemen, om u te verontschuldigen? Te regt zegt den Dichter van den 34^{en} Psalm, vs. 13 en 14. *Wie is de Man, die lust heeft ten leven, die dagen lief heeft om het goede te zien? Bewaar uwe tong van het kwade, en uwe lippen van bedrog te spreken.*

*Wacht u van het Kwaadspreken, want als gij daarin voortgaat, zoudt gij u buiten den Hemel sluiten; en zoude dat niet eene groote schade, een groot verlies zijn, daar gij immers bij uw sterven gaarne in den Hemel zoudt komen? Denkt niet, dat ik te veel zeg, te sterk spreek: of schrijft niet een Apostel van JESUS CHRISTUS, 1 Kor. 6: vs. 11. *Geen Lasteraars zullen het Koninkrijk Gods beërven?* dat zegt zoo veel, als niet deelen in de zaligheid des Hemels; en gij gelooft immers de uitspraken van die heilige Mannen, die in naam van God en van JESUS spreken, en wiens uitspraken dus even geldig zijn, als of gij ze uit den Hemel gehoord hadt? En hoe zou ook de Kwaadspreker deelen kunnen in de gunst van God, en bestaan kunnen in de toekomst des Heeren?*

ren? God immers is de hoogste billijkheid? Hij is Liefde; en zou Hij dan den Kwaadspreker in Zijne Gemeenschap kunnen toelaten, die onbillijk en liefdeloos handelt? JESUS CHRISTUS is de Menschlievende Regter, maar zou dan een Vertreder van de Wet der Liefde, gelijk de Kwaadspreker in nadruk is, vrijmoedigheid hebben in zijne toekomst? hoe zou de Kwaadspreker *daar* passen, waar de Liefde des Naasten zuiver beoefend wordt, en dus hopen kunnen, dat hem door JESUS, in Zijne Toekomst, de Hemel zal worden toegewezen? Gewis, die in het Kwaadspreken voortgaat, verliest alle hope in den Dag van JESUS CHRISTUS, wanneer wij zoowel uit onze *woorden*, als uit onze *dad*en zullen geoordeeld worden.

Wat dunkt u, Lezer! van die redenen, welke u tegen het Kwaadspreken waarschuwen en daarvan afmanen? zijn ze niet gewichtig en op uwe eigenliefde werkende? lees en herlees dezelve, om de kracht en het gewigt derzelve te gevoelen, God biddende, dat Hij ze doe werken op uw hart en keuze; en zoudt gij dan nu nog in het Kwaadspreken kunnen voortgaan? niet van nu af aan

het voornemen opvatten, om u van dit Kwaad te wachten en daartegen te waken? dat hope ik en bid ik van God; en tot dat einde schreef ik ook dit Boekje voor u. — Maar — kunt gij denken — wat baat het een kranken, dat hij gaarne van zijne kwaal wil verlost worden, als hij geene geneesmiddelen daar tegen kent en weet? en wat baat het dus mij, als mij geen middelen aan de hand gegeven worden, om van die Ondeugd genezen te worden en er mij van te wachten? Gij hebt gelijk, en ik wil dus dit Boekje niet besluiten, zonder u daarin ook goede en beproefde middelen tegen dezelve te hebben aangewezen.

Middelen tegen de Kwaadsprekenheid.

Er zijn onderscheidene en zeer gepaste *middelen* voorhanden, om van dit Kwaad genezen en er tegen bewaard te worden, het een al beter en krachtiger werkende, dan het ander. — Ik wil u eenige van de beste *middelen* opgeven; beproef die, om van dezelve de genezende en bewarende kracht van en tegen deze kwaal te ondervinden.

Een eerste zeer krachtig werkend middel tegen de Kwaadsprekenheid is: een hartelijk *Geloof* aan den hoofdinhoud van het Euangelie, waardoor wij voor ons zelve ons verzekerd houden, dat God ons in CHRISTUS lief heeft en ons om Zijner wil de Zonden vergeeft en in Genade aanneemt. — Het is dat Geloof, hetwelk in ons levendig zijnde ons zelfzoekend hart verteedert en Liefde wekt; hoe levendiger dat Geloof in de Ziel is, hoe minder wij voor het Kwaadspreken bloot liggen, want de Liefde, die het wekt en zich in Menschenmin openbaart, is een breidel tegen deze Ondeugd. — Als dat Geloof meer hartelijk en levendig was onder de belijders van het Euangelie, het Kwaadspreken zou minder algemeen zijn. Zoek dan biddende en u oefenende in de kennis van uzelve en van den hoofdinhoud van het Euangelie dat Geloof; wek het in u op en tracht het dagelijks te beoefenen.

Een tweede middel is: *levendige besefsen van Gods tegenwoordigheid en afkeer van alle liefdeloosheid.* — De meeste Menschen denken weinig aan God, hebben Hem niet voor oogen, en van daar, dat zij zoo los

zijn, ook in woorden. — Als die gedachte in ons levendig was, als het ware in ons hart ingedrukt: God is overal bij mij, Hij hoort alle mijne woorden, Hij heeft een afkeer van alle Liefdeloosheid en Kwaadspreken, en kan den zoodanigen, die zich daaraan schuldig maakt, niet verdragen; hoe zou dezelve onze tong breidelen en ons voorzigtig doen zijn in ons spreken! dan zouden wij, eer wij iets ten nadeele van onze Naasten zeiden, of verbreiden, bedenken: is het wel waar? is er wel noodzaak, om het te verbreiden? zou God, die mij hoort, het ook afkeuren? En dat zou een krachtig behoedmiddel zijn, om ons tegen het Kwaadspreken te bewaren of er ons van te genezen.

Een derde middel ter beteugeling dezer Ondeugd is: dat wij bij ons de *bronnen* trachten te *stoppen*, waaruit dezelve doorgaans voortkomt, en welke ik u te voren heb aangewezen. — Komt het bij u voort uit ijdele *Praatzucht*? bedwing toch die zucht, en ge-
 wen u aan het zwijgen; vat ten dien einde, onder opzien tot, en biddende om Gods hulp ter volbrenging, dagelijks het voornemen
 op:

op: ik zal heden avond bij mijnen buurman of buurvrouw of in dit of dat Gezelschap zijnde, op mijn tong passen en weinig spreken; vooral zal ik mij in gesprekken ten nadeele van mijn Naasten niet inlaten. Stilzwijgendheid is beter, dan de zucht om veel te praten, daar deze de bron is van Overtreding. — Komt het bij u voort uit verborgen *Hoogmoed* en *Eigenliefde*? strijd tegen dezelve. Uwe Heer heeft zo sterk op Nederigheid aangedrongen en in Zijn Voorbeeld u geleerd niet alleen *op uzelfen te zien, maar ook op het geen des anaeren is*; — en een zijner Apostelen de Christelijke Liefde beschrijvende, zegt van dezelve (*), gelijk ik u ook reeds ten deele herrinnerd heb, dat zij zich niet verblijdt in de *Ongeregtigheid*, maar dat zij zich verblijdt in de *Waarheid*. — Dat zij zichzelf niet zoekt. — Dat zij alle dingen bedekt en verdraagt. — Is het *Onbedachtzaamheid*, die u nu en dan doet Kwaadspreken? oefen u er dan in, om nimmer iets te zeggen of over te brengen zonder dat gij u wel bedacht hebt, of

(*) 1 Kor. 13.

of het ook tegen de Liefde strijdt. — Komt deze Ondeugd bij u voort uit bronnen, die nog vuiler zijn, uit *Nijd* of *Wraakzucht*? waak en bid toch tegen die booze driften; laten zij in u geen post vatten, maar staat ze tegen, zoo ras zij in u opwellen en oefen er u toch in, om de Liefde, dien band der Volmaaktheid, aan te doen, dat zal in u die vuile bronnen stoppen en verhinderen, dat zij het slijk der Kwaadsprekenheid uitwerpen en doen opwellen.

Een vierde middel om tegen Kwaadspreken bewaard te worden, is: dat gij er *u op toelegt om wat goeds te spreken*; althans over dingen, waardoor gij den goeden Naam uwer Naasten niet aantast, noch de Liefde-Wet overtreedt. — Als gij met uwe burenen een praatje houdt aan uwe deur, of in Gezelschap zijt, wordt het gebrek aan nuttig onderhoud en gesprek veelal vervuld door allerlei Achterklap, Laster en beoordeelen van anderen; en waar van komt dit? meestal daarvan, dat men geene stof heeft, om wat goeds en nuttigs te spreken; hier moet gij u dan op toeleggen en aan gewennen, om een nuttig gesprek te houden. — Dat is niet zoo
moei,

moeijelijk, daartoe behoeft gij geen geleerde te wezen; of kunt gij niet met elkander een nuttig onderhoud hebben over uw werk? over de Goedheid Gods in de Natuur en in het Weder, waartoe de onderscheidene Jaargetijden telkens stof opleveren? — kunt gij niet, als gij ter Kerk zijt geweest met elkander spreken over de Preek, welke gij gehoord hebt? geeft dat geen nuttig onderhoud? of als gij in uwen Bijbel gelezen hebt, (dat doet gij immers wel) of eenig ander Boek, elkander daarvan iets mededeelen, tot onderlinge leering en opscherping? zou dat niet veel nuttiger zijn, dan al dat vertellen aan elkander, wat gij al van die en deze gehoord hebt en dat breed uit te meten?

Een vijfde middel, om van die Ondeugd, tegen welke ik u gewaarschuid heb, genezen en er voor behoed te worden, is: dat gij de *al te groote zucht tot gezelligheid machtigt en bedwingt*. — In gezelschappen, waarin men elkander *dikwijls*, en *uren lang* ziet; waar het gesprek niet verflaauwen mag, zonder dat men voor verveling begint te vreezen — bij de dagelijksche Buarpraatjes, die dikwijls ten koste van Huishouding en het be-

belang der Kinderen, door de *Vrouwen* vooral, maar al te lang gerekt worden, is er slechts ééne onuitputbare bron van onderhoud, waartoe men doorgaans de toevlugt neemt; en deze is de beoordeeling van afwezig, vooral van zoodanige hunner daden, waardoor zij wezenlijk of in schijn, of naar onze bijzondere denkwijze aanleiding gegeven hebben tot afkeuring en berisping. — Zoo lang dit derhalve in stand blijft, dat men al te dikwijls in hetzelfde gezelschap komt, tot geen bijzonder doel ingerigt, of zich toegeeft in de zucht, om dagelijks een geruimen tijd met elkander te praten, is men in groot gevaar, om in Kwaadsprekenheid te vervallen; of wilt gij daar van bewaard worden, verlaat dan elkander en breekt uw burengesprek af, zoo ras er aanleiding komt om arderer gebreken op te halen, en voert de gewoonte in, om zoo ras in een gezelschap het gesprek begint te loopen over de gebreken en het kwaad gerucht van afwezig, elkander eenige minuten stilzweigen op te leggen; dat zal dit gesprek afbreken, en dikwijls tot een ander en beter aanleiding geven.

En zal ik vergeten, om u bij alle deze middelen nog aan te prijzen, als een krachtig behoedmiddel tegen de Kwaadsprekenheid, dat gij dagelijks in uw *Morgengebed*, waarmee gij den dag begint, (gij zult toch wel niet gelijk de beesten zonder uw hart tot God te verheffen een dag beginnen?) u verenigt met de bede van den Dichter van den 141^{en} Psalm, en dezelve de uwe maakt: *zet, Heer! eene wacht voor mijnen mond; behoed de deuren mijner lippen, of met die, welke gij vindt, Gezang 61: 12.*

Bewaar mijn tong voor logenspreken!

Gij, die de God der waarheid zijt,

Zult vroeg of laat de valsheid wreken;

Oprekten rijst het licht altijd.

Dat ik nooit twist of tweedragt zaaije,

Mijns naasten woord noch daad verdraaije,

Nooit anders spreke, dan ik denk!

Moet ik een prooi des lasters wezen,

O God! die in mijn hart kunt lezen,

Dat mij uw gunst vertroosting schenk'!

O! dat zal niet onvruchtbaar wezen, wanneer deze beden met uw hart tot God worden opgezonden. — Ik moet er nu nog alleen

bij-

bijvoegen, dat het veel zou toebrengen, om de Kwaadsprekenheid te verminderen en Kwaadsprekers den mond te stoppen, wanneer een ieder toonde er niet mede gediend te zijn; zijne ooren, zoo niet zijne deur, voor kwaadsprekers en oorblazers sloot; zijn ongenoegen aan hen betoonde, en hun altoos naar bewijzen van hunne berigten ten nadeel van anderen vroeg, en dezelve zonder dat niet aannam. Gewen u daaraan in uwe verkeerling, en gij zult veel kwaad stuiten en voorkomen. Er is eene fraaiere Oostersche Spreuk, welke zeer geschikt is, om ons daar toe te bewegen, en ons voor den Kwaadspreker en zijn omgang vrees moet inboezemen; zij luidt aldus: *Hij, die de gebreken van anderen u komt openbaren, wees verzekerd, dat hij even gereed is, om ook uwe gebreken aan anderen over te brengen.*

Ik heb u dan, Lieve Medechristenen! in dit eenvoudige Stukje gewaarschuwd tegen eene Ondeugd, die maar al te dikwijls als gering beschouwd wordt, en echter onder die grove Ondeugden behoort, welke onder de Christenen niet behoorden plaats te hebben; ik heb u de middelen opgegeven, om

er voor bewaard en van terug gebragt te worden, en zoo getracht iets bij te dragen, om ze onder ons te verminderen.

Dit Boekje kome in veler handen, worde met belangstelling gelezen en behartigd, en stichte onder Gods zegen veel goeds! Mogt het mij gelukt zijn, menig een te overtuigen van het schandelijke, onchristelijke en schadelijke der Kwaadsprekenheid, en hen van denzelve een afkeer in te boezemen, gewis dan zou mijn oogmerk in het schrijven van dit Stukje bereikt zijn, en de Liefde onder ons bevorderd worden, en welke heilzame vruchten zou zulks niet opleveren! Immers

Waar Liefde woont gebiedt de Heer den zegen ;
Daar woont Hij zelf, daar wordt zijn heil verkregen,
En 't leven tot in eeuwigheid.

*Bij N. CORNEL, Drukker van het Nederlandsch
Zendeling-Genootschap te ROTTERDAM, zijn ge-
drukt en worden uitgegeven de navolgende
KLEINE STUKJES.*

I. Euangelische Erinneringen aan Kranken.	à 3	ft.
II. Over het nuttig Kerkgaan.	à 2	—
III. Over het doen van Belijdenis.	à 2	—
IV. Een Woord voor Menschen, die niet ter Kerke kunnen gaan.	à 2	—
V. Het Christendom beschaamd door Heidenen.	à 2	—
VI. Euangelische Erinneringen aan Bedroefden.	à 3	—
VII. Euangelische Erinneringen aan Vaders en Moeders.	à 4	—
VIII. Een Woord aan Vaders en Moeders, welke een Kind ten Doop brengen.	à 1	—
IX. Over het allerbeste Boek.	à 2	—
X. Onderwijs in het Bijbellezen.	à 5	—
XI. Levensgeschiedenis van den Grootsten Man.	à 5	—
XII. Iets over het Avondmaal.	à 3	—
XIII. Opwekking tot den Huisfelij- ken Godsdienst.	à 3	—
XIV. Zamenpraak tusfchen drie		

Vrien-

- Vrienden over de Wedergeboorte. à 1½ ft.
- XV. Het Leven van William Kellij. à 3 —
- XVI. Drie Zamenfpraken, tufchen eenen Leeraar en eenen Huisman. à 3 —
- XVII. Het Dorp Eerenhoef, uit het diepft verval tot vorige welvaart herfteld. à 5 —
- XVIII. Het Nadeel van het bij de Straat loopen der Kinderen. à 4 —
- XIX. Waarfchuwing tegen de Ontucht. à 6 —
- XX. Iets voor Herftelden uit Krankheid. à 4 —
- XXI. Iets voor Gevangenenen. à 9 —
- XXII. Gefchenk der Chritelijke Lie de aan Kinderen. à 7 —
- XXIII. Gefchenk voor de genen, die tot Lidmaten der Chritelijke Kerk zijn aangenomen. à 5 —
- XXIV. Heb ik wel genoeg voor de Eeuwigheid? à 4 —
- XXV. Tweede Gefchenk der Chritelijke Liefde voor Kinderen. à 5 —
- XXVI. Voor Dienftboden. à 5 —
- XXVII. Over de Feften. à 4 —
- XXVIII.

- XXVIII. Iets voor Armen. à 2 —
- XXIX. Jesus, de Geneesmeester van
Kranken. à 2½ —
- XXX. Evangelische Erinneringen aan
oude Liederen. à 4½ —
- XXXI. Verzameling van Leerzame
Brieven en opwekkende Ver-
halen. à 4 —
- XXXII. Opwekking tot Weltevreden-
heid. à 4 —
- XXXIII. Een goed Woord aan Chris-
ten-Ouders over de Opvoe-
ding hunner Kinderen. à 4 —
- XXXIV. De Kracht des Geloofs, der
Liefde en des Gebeds, of de
Geschiedenis van August Her-
man Franke. à 3 —
- XXXV. Schets van het Leven van A-
frikaner, een Opperhoofd bij de
Namaqua's in ZUID-AFRIKA. à 2 —
- XXXVI. Waarschuwing tegen het
Kwaadspreken. à 2 —

